

Oznani.

Za navadno vsakodnevno vrsto se plačuje: 6 kr., ktera se enkrat, 9 " " dvakrat, 12 " " trikrat natisne, veče črke plačujejo po prostoru. Za vsak tisk mora biti kolek (stempel) za 30 kr. Vredništvo je na starem trgu hišna št. 15.

NAPREJ.

Naprej velja

za Ljubljano:

za vse leto 6 gl. — kr. a. v.

za pol leta 3 " 20 " " "

za čet. " 1 " 75 " " "

po pošti:

za vse leto 7 gl. — kr. a. v.

za pol leta 3 " 60 " " "

za čet. " 2 " 5 " " "

Rokopisi se ne vračujejo.

Dopisi naj se blagovoljno frankirajo.

Št. 22.

Ta list izhaja vsak torek in petek.

Tečaj l.

Ljubljanski deželni zbor.

13. marca. (25. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Za prvosednika je bil pl. Wurzbach in za c. komisarja vladni svetovalec g. Roth. G. prvosednik je dal na znanje, da je pred zbornico položil g. Guttman nasvet, naj bi se štela tista leta, ko so bili v cesarski službi, tsem uradnikom, ki hoté služiti deželi, in da bi se na to gledalo tudi tačas, kadar bi penzije prosili. Ta nasvet pride v enej prihodnjih sej na vrsto. Prvosednik je dalje povedal, da je žužemberška srenja po g. dr. Škedelnu zbornici podala prošnjo, ki se tiče užitnine (verzehrungssteuer.) Izročila se je prošilnemu odboru. Zakon o patronstvu se je zopet prebral in potrdil. Na vrsto je prišel nasvet deželnega odbora o ljubljanskej višej realki. Poročevalec g. dr. Bleiweis je opomnil, da o tej priliki ga okolnosti silijo odstopiti od svojega načela, in v zbornici nemški govoriti. Potem je bral nasvet deželnega odbora, in oznanil, da g. Guttman je g. deželnemu glavarju 24. junija 1861 izročil vlogo, v kateri je podaljšal svoj prvi nasvet namreč: „naj se načelo (princip) pripozna, da je naprava cele višje realke deželna naprava;“ dodal mu je pristavek: „1) deželni odbor naj pokliče veče možé, da pregleda z njimi deželna poslopja, ktera bi realki utegnili biti pripravna, in preudarjene stroške naj s črtčjem (planom) vred podá zbornici; 2) ko bi nobeno teh poslopij ne bilo pripravno, tedaj bi se preiskavala zasobna (privatna) poslopja, in deželnemu zboru naj bi se o tem podal nasvet; 3) naj bi se poslal razglas po vsej deželi in tudi ljubljanskej srenji, da bi ne pripomgla samo toliko, kolikor pride na-njo, ampak več.“ Naposled pak je dal na znanje še to, kar svetuje deželni odbor: „1) naj se pripozna, da je realka šestih razredov (klasov) ljubljani koristna in potrebna; 2) naj viša realka bode srenjska naprava; 3) da bi se viša realka mogla osnovati in trditi, naj se mestnej srenji dovoli pripomoč iz deželnega zaklada, in sicer a) za vsacega prvih trih razredov, da se morejo napraviti, po 500 gl. a. vr.; b) za vsacega teh trih razredov, od tedaj, ko se v njih prične učiti, po 500 gl. na leto, zato, da bi se mogli trditi in hraniti.“ Potem je govoril g. Dežman. Poleg drugega je rekel, da se je bilo nadjati, da bode tenko premislil deželni odbor nasvete g. Guttmana, ali to se menda ni zgodilo, kakor kaže, ker je najbrže imel premalo časa; vprašanje pa, ali bode viša realka deželna ali srenjska naprava, naj ostane za zdaj nedognano; toda naglo je skrbeti, da se zarés kaj napravi. Ker se je sklenilo, da se ima licejsko zidovanje z 20.000 gl. popraviti, morda bi se o tej priliki dobilo višej realki stanovanje ob manjših stroških, ko bi se licejskemu poslopiju dozidalo tretje nadstropje, in zidovje podaljšalo nad veliko stražo. Naposled je svetoval: „1) naj se prejme, kar ponuja mestna srenja, ki hoče trpeti tretjino vseh stroškov, dve tretjini pak naj prideti na deželo, vendar tako, da obresti realkine blagajnice bodo po tem razméri tudi deželnej blagajnici na korist; 2) naj se naroči deželnemu odboru, da k sebi pokliče odbor, kterege bode izvolilo srenjsko svetovalstvo, k temu odboru da se povabi še vodstvo niže realke, in le-ti, možje naj tenko presodijo vse tri Guttmanove nasvete, in tudi zvedo naj, ali bi se ne dalo morda licejsko zidovanje ob najmanjših stroških višej realki pripraviti. Nasvete in tenko razdeljene preudarjene stroške naj deželni odbor podá prihodnjemu deželnemu zboru; 3) da bi se preveč ne meškalo, ampak začelo v prvem razredu više realke skoraj učiti, naj se naredi, kar je treba opraviti pri državnem ministerstvu; da se učiteljem dovoli plačilo iz učilniškega zaklada, in da se v prvem razredu začne uže podučevati v začetku prihodnjega šolskega leta; naj se tudi poskrbi, da bode začasno stanovanje; 4) iz deželne blagajnice naj se odloči 1000 gl. prvemu razredu više realke za leto 1863/4.“ Te nasvete so podpirali gg.: Guttman, Lukman in Mihael baron Cojz, ki je priporočal, ako bi imeli biti ovrženi, naj se izroče vsaj kacemu odboru; ali to ni bilo podpirano. G. Ambrož je opomnil, da je mesto deželi uže mnogo storilo posebno pri učil-

nicah, torej zdaj po pravici mestu dežela pomore; nasvetoval je, naj se pripozna, da je viša realka potrebna, vsi drugi Dežmanovi nasvetje pak naj se predadé posebnemu odboru. Nasvet je bil podpiran, pa vendar ni obveljal. G. Mulley govori za Dežmanov nasvet, dokazujóč, kako je potrebno, da se licejskemu zidovanju pristavi še eno nadstropje. Dr. Bleiweis zagovarja nasvet deželnega odbora, in opominja, da, če se pravi dve tretjini, to še ni razločno povedano, koliko stroškov bi zadevalo deželo. Prične se razgovor o nasvetih deželnega odbora. Prvi nasvet je potrdilo glasovanje; drugi nasvet je g. Dežman izpodkopaval, g. dr. Bleiweis pa branil; vendar je padel. G. Kromer je govoril o tretjem nasvetu, naj bi se po 500 gl. plačevalo samo 20 let; ali to ni obstalo. G. dr. Bleiweis je za tem pristavil dva nasveta: „a) naj se višej realki le pomaga, dokler ne bode sama njena blagajnica mogla plačevati stroškov; b) naj ljubljanska srenja skrbí, da se realka pomnoži s posebnimi praktičnimi učilnicami;“ obrtniško učilnico da sicer uže imamo, ali da nemči, ker njeni učitelji ne razlagajo slovenski. To je ométal g. Dežman. Glasovanje potrdi 1., 3. in 4. Dežmanov nasvet.

14. marca. (26. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Prvosedoval je g. baron Codelli, in za c. komisarja bil g. baron Schloissnigg. V zbornici je manjkalo poslancev gg.: kneza in vladike Vidmarja, pl. Strahla, Mulleya, obeh baronov Cojzov, dr. Tomana, Antona grofa Auersberga, Ambroža, Lokarja, Rozmana in Zagorca. Zbornici je od vlade prišel na slovenski jezik prestavljen zakon o cestnih zadevah (strassenkonkurrenz.) Bral se je g. dr. Tomana in štirinajstih poslancev nasvet: „da je prehud zakon (postava) 28. aprila 1862, ki naklada nov davek rudarji, vzlasti pa svobodnemu iskanju nove rude (freischurf) po našej deželi; naj bi zatorej državna vlada podala, ako je mogoče, uže prvemu državnemu zboru na pre-sojevanje drug zakon, po katerem bi se ovrigel davek od iskanja nove rude, ali vsaj znižal z 20 gl. na 6 gl. 30 kr. itd.“ — Na vrsti je bil deželnega odbora zakon o varstvu in brambi kranjskega bučelstva. Poročevalec g. dr. Bleiweis je bral odborovo poročilo, slovenske tožbe, prošnje in te-le nasvete: „a) slavna zbornica naj pripozna, da je potreben zakon o varstvu in brambi kranjskega bučelstva; b) da bi se deželi o tej stvari dal nov zakon, zato naj se potrdi ta-le načrt: 1) bučelarji smejo po letu v ajdovo pašo in s pomladi v kako drugo pašo dajati svoje muhe; zemljak, ki na svoja tla vzame tuje buče, ima pravico zahtevati, da se plača navadna paševina (weidgeld); 2) ne sme priti v pašo toliko tujih bučel, da bi v tistem kraju škodile domačim; torej ne sme noben kmet v svoj ali svojega soseda ulnják na pašo vzeti več panjev, nego plačuje goldinarjev davka brez priklada; pri domačih bučelah se na to ne sme gledati; 3) tuji panje se morajo postaviti vsaj četrt ure od domačih, ali če bi imeli priti na visok svét nad hiše, pol ure daleč; 4) buče se morajo v ajdovo pašo premikati 19. avgusta in zopet jemati domú zadnji čas 9. dan septembra; 5) kogar bi zalótili, da bi upijanal buče z omotnimi, škodljivimi pijačami, plača prvič po 50 kr. globe (denarne kazni) od vsacega ula, koli-

kor jih ima, drugič zasačen pa ne bi smel več imeti bučel; 6) ako bi vstal prepir, kako naj se bučele postavijo, ali zaradi kake druge bučelne zadevnosti, ima razsoditi srenjski odbor, ki se mora poprej pogovoriti s trijemi bučelarji, katerih ta prepir nič ne zadeva.“ Na to se g. Dežman oglasi v dolgem, nekoliko nepotrebno preučenem govoru; poleg drugega je djal, da je v naši deželi bučelstvo uže od nekdanj čvelo; da je bila uže pred 100 leti Marija Terezija poklicala na Dunaj gorenskega prostega kmeta, ali izkušnega bučelarja očeta Janšeta, ki je tudi nam podaril knjigo o bučelah, naj bi tam dunajskim gospodom razlagal, kaj so bučele; da je na to postavila slavna cesarica 1775 prvi bučelski zakon, po katerem se lahko bučele dajo v pašo, kamor hoté, in da je plačevati samo po 2 kr. od panja; da bi novi zakon jemal ljudem pravice, ktere so imeli do zdaj. Potem je nasvetoval, naj bučele ostanejo tako, kakor so bile, ker se po tacem potu najboljše in tudi najlažje skrbi za-nje. Zbornica je potrdila. Potlej g. Dežman, poročevalec prosilnega odbora oznanil: 1) da je naročeno deželnemu odboru, naj vladi poda in priporoči prošnjo okrajnih zdravnikov; 2) kar se tiče savskega mosta pri sv. Jakobu, da se bode vlada prosila, naj se odpravi nevarni brod; (glasovanje potrdi); 3) da prošnji planinskega društva ni mogoče poslušati; (glasovanje potrdi); 4) da bolnim dijakom na Dunaji ni mogoče novcev dajati iz deželnega zaklada, temuč, da se jim v zbornici zloži prinossek. (Glasovanje potrdi.)

16. marca. (27. seja.) Zadnje seje zapisnik se je prebral in potrdil. Prvosednik je bil g. baron Codelli in c. komisar g. baron Schloissnigg. Manjkalo je v zbornici gospodov: kneza in vladike Vidmarja, dr. Tomana, dr. Bleiweisa, Gustava grofa Auersberga, Antona barona Cojza, dr. Skedelna. G. prvosednik je oznanil, da je g. dr. Zupan stopil iz deželnega odbora. G. cesarski namestnik je povedal, da je ovržen za kranjsko deželo, posebno pa za ljubljansko mesto krušni cenovnik (tarifa.) Na vrsto je prišel srenjski zakon. Poročevalec g. baron Apfalter je oznanil odborove misli o tej zadevi in tudi njegov nasvet: „1) prenarejeni zakonov načrt srenjskega reda in srenjskega volilnega reda naj se potrdi z uvodnim zakonom vred; 2) naj se izvoli nov odbor petih poslancev, kateri bi slovensko prestavo deli v red.“ Potem se je bral in potrdil uvodni zakon. Potrdilo se je tudi ime tega zakona in §§.: 1. in 2.; k §. 3. se je naredil majhen popravek po nasvetu g. Kromerja. Obveljali so §§.: 4., 5. in 6., namestu kterega je svetoval g. Mulley, da bi se postavilo to-le: „v srenji se ločijo: 1) srenječanje, 2) vnénji. Srenječanje so: a) srenjski občanje, b) v srenjo spadajoči ljudje. Srenjski občanje so tisti, ki a) odločen znesek pravega davka plačujejo od pohištva, zemlje, obrtnosti ali prihodka; b) ktere je srenje pripoznala, da so srenjski občanje. V srenjo spadajoči ljudje so tisti, kateri so se porodili v srenji, ali kateri so vanjo sprejeti; vsi drugi so vnénji.“ Ta nasvet ni bil podpiran. §. 7. je obveljal, tudi osmega §. prvi oddelek; 2. oddelek se je po nasvetu g. Kromerja tako-le popravil: „samo trške in mestne srenje morejo avstrijskim državljanom dati častno meščanstvo ali tržanstvo, druge srenje pa morejo samo častne občane voliti.“ G. Mulley svetuje, naj bi tukaj ne bilo nikakoršnega razločka; ali to ni bilo potrjeno. Potem so brez malih prememb obveljali §§.: 9., 10., 11., 12., 14., 15. in 16. Pri §. 13. sta nasvete naredila g. Kromer in g. dr. Zupan; ali poslanec Dežman je govoril, naj se ta reč izroči odboru, da se o njej pogovori. Zbornica je odobrila. Prihodnja seja v torek 17. dan t. m. Presojeval se bode še dalje srenjski zakon.

Govor poslanca g. dr. Tomana v deželnem zboru 24. dan februarja.

(Konec).

Cvela je tod, moja gospóda! obrtnost; ali prišle so hude létime in uime, pa so ljudje morali iz drevnega lubja peči kruh, kterega so solili svojimi solzami, ker niso imeli za čim solí kupovati. (Živa pohvala). Moja gospóda! mnogo je še tacega; toda moral bi človek iti od vasí do vasí, in potem pripovedovati; pa saj to vedó vsi, čemú bi dalje oznanjal, kaj se je godilo? Zarad prevelicnih davkov imajo posestva toliko dolga, ki je vpisan v zemljiške knjige, da se mora zdaj ves dohodek vsacega posestva tako-le razdeliti: več od tretjine za pravi davek, več od tretjine za obresti (interese) davka v zemljiške knjige vpisanega, in potem še prav tretjina ne ostaja, da se trdi in popravlja posestvo, da se kupuje potrebščina, in da se živi družina. Poleg tacih dohodkov nihče ne more, da bi redil teló, in tudi skrbel za dušno omiko. Zdaj nimam v rokah pisanega, da bi povedal, koliko je bilo po vsej deželi eksekucij, in koliko se je delo pod sekvester samo z boga zemljiških davkov; ali menim, da bi se mi vsi zavzeli, ko bi slišali to število. Gorenska je sicer bila nekoliko ohola; pa zdaj več ni sramota iz domače potrebščine, iz hleva na vsak semenj goniti živino — najpotrebnejšo živino — in prodajati jo, da je za davke. (Čudež.) Če pomislimo dalje, koliko dežela trpi zaradi vstanovitve (vkvartirovanja); koliko moramo dajati za vojaško pripravo: potem je lahko razumeti, da povikšanega davka nikakor ne moremo plačevati. Ali k temu pak se družijo še marsikake okolnosti; k temu se druží tudi to, kako gosposke terjajo za davke. Izgleda imam, toda nečem pripovedovati več, nego samo toliko, da mi je znano, kako iz daljnih krajev in vasí ljudje nosijo davke, in da se davkarjem ne ljubi vselej, da bi jih vzeli; torej morajo zopet in zopet hoditi, čas gubiti, in še novce (denarje) trošiti, predno težko zubožani davek izročí davkarju. To so obžalovanja vredni dokazi, če vse drugo v némar pustim, kolikrat se namreč zgodi, da je zaradi neznanja v zakonu (postavi) treba popraviti napečne številke. Povedal sem torej, kolikor se je dalo po vrhu, da podprem svoj nasvet; pristavil bi samo še to, da me navdaja vera do milosti Nj. veličanstva in do razumnosti naše vlade in zakonodajcev, kadar se bode prihodnjič kaj ukrepalo. Imenoval bi vam še lahko druge vzroke, posebno vzroke, kako važna je ta dežela, v kterej mi živimo. Ta dežela je bila samtlo (isolator) med laškim in ogerskim vporom. Našemu ljudstvu, ako bi ne bilo zvestobe do svojega vladarja nosilo v srcu, ni bilo treba drugega, nego da k obojim vpornikom pristopi, in bili bi se precej združili. Zvesti kranjski narod pa za tako nezvestobo nič ni vedel. (Živa pohvala.) Mi v naši deželi imamo pač tudi važne zasluge! Vselej smo storili vse radovoljno, da se je ohranila država. Bojevali smo se s Turki; bojevali smo se s Francozi; bojevali smo se z Lahi, in lahko se reče, da nikdar na nobenem bojišču ni padel nikakoršen madež na vojake, ktere je vlada jemala iz naše dežele. (Živa pohvala. Glasovi: prav dobro!) Iz vseh le-teh vzrokov, in tudi zato, ker, ako bi v naši deželi zares bilo še kaj moči, imele bi se hraniti za nenavadne prigodbe, pravim za nenavadne prigodbe, ko bode naša država morala, da otme sama sebe, začeti morda tak boj, v kterem bode nakladala velike, nenavadne teže tudi nam, ki živimo na meji; zaradi vseh le-teh vzrokov, moja gospóda! vam priporočam svoj nasvet, kterega sem storil iz dobre misli, in upam, da odločeni odbor mojemu nasvetu podá razsodne besede v posameznostih, da ga dopolni, kar bi mu še manjkalo podpore, ter potlej zopet položi pred zbornico. Samo v enej stvari zapuščam svoj prvi nasvet, namreč v tem, ker sem bil sveto-

val, naj se izroči odboru petih poslancev. Primernejše bi se mi zdelo, da bi se tudi le-tá nasvet izročil novčnemu odboru, kateri bi se lahko pomnožil, ako se namreč še nekoliko udov deželnega zbora izvoli va-nj, ali pa, ako bi odbor posebno izkušene može slavne zbornice povabil, naj hodijo v seje, kadar bude to posvetovanje na vrsti; saj tega tudi ne brani opravilni red. Prosim torej, naj se ne bi zdaj glasovalo o tem, ali se moj nasvet izroči odboru petih poslancev ali ne, temuč še le potlej, ko bi ne bilo sprejeto, kar sem na zadnje priporočal, naj bi se namreč moj nasvet podál novčnemu odboru. (Živa pohvala med zborniki in poslušavci.)

Dopisi.

Iz Gradca 10. marca. — G. K. — Obljubil sem bil dopisati, kako smo praznovali tisočletnico sv. Cirila in Metoda. Srčno me veseli, da lahko denes o tej zadevi prav radostno poročilo pošiljam. Včeraj smo obhajali ta spomin, pričeniši s péto slovesno mašo v glavnej župnej (farnej) cerkvi; toda oznanjene pridige nismo imeli, ker nam je bila prepovedana. Mnogo vérnih je bilo zbranih; reči smemo, da je cerkev bila polna. O sedmej uri zvečer pak smo se bili sešli v prekrasno ozalšanej dvorani „Cirkus“, željno pričakovaje večerne veselice, pri kateri je potem najprvo stopil na oder g. Gr. Krek, tako-le govoreč: „vsak narod se najraje opominja tistih dni svoje zgodovine, kateri so mu bili iz tega ali unega ozira posebno imenitni. Ne pozabi nikoli slavnih mož, ki so mnogo delali za njegov razcvit, njegovo veljavo, in spešili mu napredek. Hvaležno se jim uklanja, in slavi blagi čas, v katerem so živeli. Slovanska zgodovina pa v tem oziru ne hrani veličastnejše dogodbe, nego je bilo delovanje solunskih bratov, naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Letos je tisoč let, kar sta bila zapustila krasno grško zemljo, in prišla v pokrajine denašnjega avstrijskega cesarstva, poklicana preganjat pogansko terno, in oznanjat slovanskemu rodu Kristovo vero. Vsacemu pričujočih vidim na obrazu, da ni treba razlagati pomena denašnje veselice; vendar mi želja ne dá mirú, naj v slabej besedi razodenem, kar srce tako živo čuti. Tisoč let je tedaj. Kólik zgodovinski oddelek! V teh letih so se narodje kazali in ginili so; davno je uže potopljeno v morje večne pozabe, česar ni duh oživljaj. Ali náuki in trudi naših blagovestnikov so ostali; pognali so čvrste mladike, katerih ne more zatreti najhuji vihar; saj deblo se drži trdnega stala, ki sta ga ona zasadila. Ona sta svitla Dijoskura, ktera slovansko oko precej ugleda, če se le ozre na zgodovinsko nebo. Zahvaliti se moramo Rastislavu, plemenitemu knezu Moravske zemlje, da je sklenil, ko je videl mali vspeh tujih duhovnikov, poslati grškemu carju Mihaelu III. slè, naj bi ga prosili, da Slovanom odpravi oznjevalca sv. vere, moža, ki bi razumel tudi narodov govor. Prišla sta potem sv. brata. Neutrudno sta pričela izročeni narod izobraževati in kristjaniti. Slovanstvo se jima iskreno zahvaljuje letos, ko praznuje tisočletnico te zgodbe; zahvaljujemo se jima, slavno društvo! navdušeni denes tudi mi. In po vsej pravici! Hvala gre jima za dve preimenitni stvari, ker sta našim dedom prinesla dva biserja, sveto vero in omiko; prinesla sta dva največa, najlepša, najpotrebnejša darova, kar jih more kdo pokloniti mlademu narodu. Imenitnosti prvega darova ne morem dokazovati, ker sveta reč hoče imeti sveto mesto; ali o družem ne smem čisto molčati. Človeška omika ima korenino v pisavi. To je mogočni Cirilov duh dobro umel, in osnoval azbukó ali abecedo, brez ktere ni književnosti, ki nam odpira veličastno poslopje vsacega znanja. V domače glasove je potem preobrazil ver-

ske, našim prededom neznane resnice. Združila sta se vera in jezik, in porodila stoteri sadež. Ponosno izrekam, da sti še dan denes med Slovani združeni vera in narodnost, kar živo priča, da je bilo seme palo na rodovito zemljo. Milina domačega jezika je odprla skrivnosti, ki so poprej bile nerazumljive. V slovanskem govoru sta sv. Ciril in Metod slovanski narod učila, dasitudi so se vpirali zavidni sosedje. Cerkevna samostojnost je pospešila samostojnost mogočnega Rastislavljeva kraljestva. Cerkev in država sti si podali roke — gotovo najsrečnejši čas malo srečnega slovanstva! Téma se je umeknila svetlobi; Slovan je praznoval svoje rojstvo, svoj krst — dve najvažnejši stopinji njegove zgodovine! Vse to je obrodil neprenehljivi trud naših blagovestnikov; to je bilo cvetje njunega semena. Prvič je svitlo solnce jasno posijalo na vzbujeno slovansko zemljo. Sveta moža sta lahko izdehnili duše, ker sta narodu pustila dédino, ktera še vnukom srečo prinaša. Umolknilo so njune besede; ali duh živi še denes, in živel bude med nami, dokler bosta imela solunska brata vredne nastopnike. — O blagi čas vesele minolosti, kako živo si mi pred očmi! Bratov meč ni bil še okrunjen od bratove krvi; gospodarila je vzajemnost in bratovska ljubezen. Rad bi to srečno dobo priklical nazaj, posebno zdaj, ko se na severji moriti dve imenitni plemeni slovanskega roda. Objel bi rad v ljubezni svoje brate; združil bi jih v zajemno kolo; prosil bi jih, naj bi si podali roke, ter navdušeno bi jim zaklical, da bi odmevalo po okrajinah: zloga! zloga!

(Konec prih.)

Iz Trsta 12. marca. 4. Še zdaj ni potrjen Conti za mestnega župana in prvosednika v deželnem zboru; ali vsak dan se je tega nadjati. Pri nas je človek, vzlasti po noči, tako malo brezi skrbi, če tudi je vse polno straž, da vsak večer domú hodéče ljudi, vzlasti po mestnih ulicah proti „boschetti“, napadajo razbojniki. Najbolj nas je razveselila novica, da je slovenska matica skoraj uže gotova. Upamo, da bodo rodoljubje to važno reč podpirali, kolikor bude mogoče. Kar se pa tiče praznika na spomin sv. Cirila in Metoda, moram povedati, da reč je bila tako, kakor so jo popisale „Novice“; le tiha maša je bila prepovedana, „beseda“ pa ne.

Važnejše dogodbe.

Ljubljana. Pravoslavno društvo je imelo 11. dan t. m. veliki zbor, v katerem je bil za prvosednika izvoljen deželni svetovalec g. pl. Strahl; izvoljeni so bili tudi za častne ude trije gg.: cesarski namestnik baron Schloissnigg, dr. Schöppel in dr. K. pl. Wurzbach.

— Slišimo, da je za „slovensko matico“ uže nad 3000 gld. podpisanih.

— Govori se, da je Nj. veličanstvo izvolilo Antona grofa Auersberga za tajnega svetovaleca.

— Pripovedujejo, da so štirje razbojniki 14. dan t. m. na cesti blizu Kranja prijeli necega mesarja iz St. Vida, in vzeli mu do 1500 gld. — Tudi v Ljubljani so bili 13. dan t. m. tatje prišli v prodalnico g. Krisperja, pa so ukrali samo okoli 12 gld. šestice, ker niso mogli razbiti trdne Wertheimove denarnice.

Trst. Tržačanom je dovoljeno, da smejo k Nj. veličanstvu na Dunaj odpraviti poslance, da bi izprosili polajška pri vojaškem naboru (rekrutbi.) Prvosednikov namestnik Morpurgo je šel 11. dan t. m. na Dunaj, in vsi drugi poslanci ž njim. Nesel je s seboj kupčijske zbornice prošnje, ki govori tudi o tistej stvari.

Štajerska. „Narodne Novine“ pišejo, da mislijo prebi-

valci ptujskega in rogaškega okraja poslati zahvalnico g. Mih. Hermanu, ker je v 14. seji deželnega zbora v Gradcu govoril za Slovence.

Dunaj. V ministerskem zboru, v katerem se je govorilo, da bi se sklical erdeljski državni zbor, neki da je rekel presvitli cesar grofu Forgachu: „gledite, ljubi grof Forgach, da več ne zaostanete za grofom Nadasdy-em! Ako se snide erdeljski deželni zbor, potem se bode najprvo gledalo, da tudi zastopnike pošlje v državni zbor. Dvorni kanceler uže tudi izdeluje načrt, po katerem bi se sklical ogerski deželni zbor, kar se pa vendar še ne bode moglo zgoditi ob tistem času, ob katerem se snide državni zbor.

— Pišejo, da je ministerski zbor 11. dan t. m. sklenil, naj se shod gališkega deželnega zbora odloži do 29. dne marca meseca.

— Dunajsko pevsko društvo bode 22. dan t. m. slovesno praznovalo obletnico svoje ustanovitve. Do poldne 22. dan t. m. bode slovesna božja služba, a 23. dan zvečer velika „beseda.“

— Policijska tiskarna pisalnica ni ovržena, kakor so govorili vsi časopisi, ampak ostane še po sedaj.

— 12. dan t. m. ob 5. uri zvečer je bila oznanjena sodba na dr. pl. Tkalca, vrednika lista „Ost-und-West“ in njegove pomočnike. Emerik dr. pl. Tkalac je obsojen v težko ječo na 8 mesecev, in vsak mesec da bode en dan sam v posebno ječo zaprt; obsojen je da izgubi 1100 gld. svojega pologa (kavcije) na korist dunajske ubožne blagajnice, in da tudi izgubi plemstvo; zabranjeni listi časnika „Ost-und-West“ pak naj se pokončajo. Jakob Našelski je obsojen v ječo na 4 mesece; Lorenc Leskovec je obsojen v ječo na 3 mesece. Izgovoril si je dr. Vilas pravico, da se pritoži zarad Tkalčeve sodbe, in oznanil je precej pritožbo zarad Leskovca; tako je storil tudi branitelj Našelskega; dr. Kopp.

Trojedina kraljevina. Županijski sodbeni stol v Zagrebu je sklenil, da neha preiskavanje vseh štirih tiskarnih tožeb na g. Perkovca, vrednika lista „Pozorja.“

— „Wanderer“ piše, da je hrvaški ban baron Sokčević prišel 14. dan t. m. zarad železnice na Dunaj.

Dalmacija. Nadvojvoda Maks je zbolel v Lakromi (Dobrovnik), toda brez nevarnosti; pišejo, da ima osepce.

Česka. V deželnem zboru je bila 10. dan t. m. viharna seja. Na vrsti je bil nasvet dr. Palackega, „naj bi se namreč volilni red predručal.“ Poročevalec odborove večine profesor Herbst je rekel, da ta nasvet ustavo v nevarnost deva (hrup.) Sladkovsky pa je ostro govoril za nasvet, rekoč, ako se ta nasvet zavrže, da potem se mrzost preseli z vlade na deželni zbor; da nastopek denšnjega dneva bode ali sovraštvo in prepir, ali mir in ljubezen. (hrup, zmešnjava, glasovi: v red!) Hasner in Brinc sta podpirala odborov nasvet. Knez Auersperg je svetoval, naj bode konec razgovora, kar je obveljalo; 103 poslanci so glasovali da, 86 pa, da ne. Rieger svetuje, naj seja mine, pa ni zmogel. Rieger, poročevalec odborove manjšine, zmerno govori. Potem se glasuje po imenih, in padel je nasvet odborove manjšine; 130 poslancev je glasovalo, naj se ovrže, 78 pa jih je glasovalo, naj obvelja. Na to je svetoval kardinal Schwarzenberg, naj se nasvet dr. Palackega izroči deželnemu odboru, da bi s c. k. namestništvom nabiral potrebnih dokazov, ali more obveljati volilni red ali ne, in dokaze naj bi podal prihodnjemu deželnemu zboru. Zopet je bilo glasovanje po imenih. Glasovalo je 110 poslancev, naj se ovrže tudi ta nasvet, 98 pa jih je glasovalo, naj obvelja. Trajala (trpela) je ta seja 10 ur.

— Arkadija (društvo, v katerem so umetniki in pisatelji), sklenila je, da se spominek postavi njenemu poprejšnjemu

prvosedniku, pisatelju Mikovcu, ki je vredoval lepoznavski list „Lumir.“

— Kanoniku Štalcu je kardinal Schwarzenberg izprosil, da bode zaprt na Češkem pri sv. Jurji. — Ko je prišel v gledališče zvečer 12. dan t. m. g. Sladkovsky, ki je branil nasveta dr. Palackega, zavpil je ves narod: slava Sladkovskemu! in ploskanja ni bilo konca.

Galicija. Levov. Časopis „Gazeta Narodova“, ki uže od 31. januarja več ni hodil na svitlo, ker je bil zaprt vrednik g. Karl Stupnicki, bode zopet začel izhajati 10. dan t. m. pod vredništvom g. Ljudevita Povidaja.

Ruska. Časopisi trdijo, da je ruska pričela dogovore zarad rusko-pruske zveze, a ne pruska.

— Bere se, da je šlo v Petrograd pismo, naj bi se dalo Poljakom miloščenje za vpor in ustava na podlogi tistih pogo-
deb, ki so bile narejene leta 1815.

Poljska. V Loviču so na kolodvoru prijeli Poljaka. Imel je pri sebi Miroslavskega razglas Nemcem, da bi ga „Ruhu“ v tisk podal. V tem razglasu Miroslavski Nemce hvali, ker je dosti njihovih mladenčev med vporniki.

— Vpornici morajo imeti pomoč vnenjih dežel, ker smodnik in orožje, katero so jim vzeli Rusi, ni bilo domačega, ampak angleškega dela.

— Časniki zopet pravijo, da ni res, da bi službo pustil veliki knez Konstantin. — Langievič se je neki 10. dan t. m. razglasil za edinega poveljnika (diktatorja.) Pridana sta mu vojskovod Vysocki za vojne in Bentkovski za nevojaške zadeve.

— Po bitvi pri Skali in Pieskovej Skali je Langievič bil pet dni v taborji pri Gošči, in Rusi mu niso nič prizadeli; 11. dan t. m. pak je tabor zapustil in vojake peljal v Sosnovko, proti jutru od Miehova.

— Časopis „Ruh“, ki je od začetka poljskega vpora služaben list začasne vlade, pišejo da pripoveduje v 13. številu: 1) da je Vysocki postavljen za prvega poveljnika vse poljske vojske na levem bregu Visle; 2) vojskovoda Langieviča razglas svojej vojski; 3) razglas narodne vlade avstrijskim in pruskim Poljakom; 4) povabilo litovskim in rusinskim bratom. Ta list pravi dalje, da se vpor ne sme začeti niti na avstrijske, niti na pruske zemlji, ker se morajo združiti vse moči za boj s carjem.

Srbska. V Belem gradu mislijo osnovati igrališče. V ta namen se je osnoval odbor, kateremu je prvosednikov namestnik znani pisatelj Matija Ban, ki bode nabiral dragovoljne mesečne donoske.

Francozka. Pišejo, da vlada misli senatu o priliki povedati, da poljski vpor je reč, ki zadeva vso Evropo, in da Francozka — če tudi ostane brez zaveznika — misli to stvar spraviti v red.

— Pravijo, da je meksikanska vojna kriva, zakaj Napoleon z mečem ne pomaga Poljakom. Neki da je v Pariz knez Dolgorukov prišel dokazovat, da poljska reč je družabno-vporna (social-revolucionär.)

— List „Europe“ razglasa, kaj je v pismih, ktera je v Pariz Dolgorukov prinesel, in pravi, da bi Gorčakov rad pokazal, da poljski vpor nima narodopravnega pomena, in tuje države naj se nikar ne vtičejo, ker sicer bi ruski car ne mogel odnehati v svojih naredbah, kar se tiče Poljakov, ker bi se zdelo, da ga je primorala tuja sila.

Loterija 14. marca 1863.

Trst: 4, 53, 68, 42, 35.

Dunaj 16. marca. Nadavek (agio) srebru 114.50.